

Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhinnang

Töö tellija: Kersti Lutus

Tartu, 2021

Töö objekt: Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksused

Töö tellija: Kersti Lutus

Telefon: +372 529 2677

E-post: kerstilutus@gmail.com

Töö teostaja: OÜ Severitas

Registrikood: 11852485

Aadress: Tartu maakond, Tartu linn, Uus tn 69-65, 50606

Telefon: +372 685 1177

E-post: severitas@severitas.ee

Vastutav koostaja: Kerli Leetsaar, MSc

Liisi Nõgu, Msc

Versioon: 23.03.2022

Töö nr TL-21-033

© OÜ Severitas, autoriõigus. Käesolev aruanne on koostatud ja esitatud kasutamiseks tervikuna.

© Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksused, varalised õigused.

SISUKORD

1	SISSEJUHATUS	4
2	KAVANDATAV TEGEVUS JA SELLE ASUKOHT	5
2.1	<i>Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused</i>	<i>5</i>
2.2	<i>Tegevuse seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega</i>	<i>7</i>
3	MÕJUTATAV KESKKOND	9
3.1	<i>Pinnas, mullastik ja maavarad</i>	<i>9</i>
3.2	<i>Pinna- ja põhjavesi</i>	<i>9</i>
3.3	<i>Looduslik mitmekesisus</i>	<i>11</i>
3.3.1	<i>Natura eelhindamine</i>	<i>12</i>
3.4	<i>Kultuurimälestised ja pärandkultuurobjektid</i>	<i>14</i>
3.5	<i>Sotsiaalmajanduslik keskkond</i>	<i>14</i>
3.6	<i>Tehnogeensed objektid ja transpordikoormus</i>	<i>14</i>
4	KAVANDATAVA TEGEVUSEGA KAASNEVAD TAGAJÄRJED	16
4.1	<i>Ressursside kasutus, sealhulgas loodusvarade kasutamine</i>	<i>16</i>
4.2	<i>Tegevuse energiakasutus</i>	<i>16</i>
4.3	<i>Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine</i>	<i>16</i>
4.4	<i>Müratase, vibratsioon, valgushäiring, soojus- ja kiirgushäiring</i>	<i>16</i>
4.5	<i>Avariolukordade võimalikkusest</i>	<i>17</i>
5	KOKKUVÕTE	18

1 SISSEJUHATUS

Keskkonnamõjude strateegilise eelhindamise objektiks on Toolse külas asuva Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksuse kohta algatatud detailplaneering, mille algatas Haljala Vallavalitsus 01.09.2021. Detailplaneeringu koostamise aluseks on kinnistu omaniku, Kersti Lutus, poolt esitatud taotlus detailplaneeringu algatamise kohta Lepatriinu (katastritunnus: 88703:003:0765) ja Kivikadaka (katastritunnus: 88703:003:0143) kinnistutel.

Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksuste olemasolev maakasutuse sihtotstarve on 100% elamumaa.

Lepatriinu kinnistul asub ehitusregistri andmetel elamu, abihoone (kuur), suvila ja tiik. Maaüksusel asub ka paadikuur, mille seadustamine on eelhindangu koostamise ajal käimas.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on Lepatriinu ja Kivikadaka kinnistutest moodustada kolm elamumaa sihtotstarbega krunti (pindaladega 5302 m², 10443 m² ja 6207 m²). Määrata ehitusõigus, vajalike tehnovõrkude ja rajatiste asukohad, seada kitsendused ja servituudid ning vähendada ranna- või kalda ehituskeeluvööndit 58 m kuni 85 m korduva üleujutusega ala piirist (joonis: Detailplaneeringu eskiis, Toolse küla Lepatriinu ja Kivikadaka kinnistute detailplaneering, OÜ Projekteerimiskeskus, 23.07.2021).

Toolse külas kehtib Vihula Vallavolikogu poolt 13.08.2003 kehtestatud Vihula valla üldplaneering. Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksused jäävad detailplaneeringu kohustusega alale. Detailplaneering vastab üldplaneeringu kohasele maakasutuse juhtotstarbele. Planeeritavate kruntide pindalad vastavad üldplaneeringus toodud nõuetele. Detailplaneeringuga kavandatu on kooskõlas üldplaneeringuga. Lepatriinu ja Kivikadaka kinnistud piirnevad Toolse looduskaitsealaga ning asuvad osaliselt ehituskeeluvööndis.

Eelhindangu eesmärgiks on saada informatsiooni planeeritava tegevuse keskkonnamõju kohta, mis võib avalduda planeeringualal ehituskeeluvööndi vähendamise tõttu ja planeeringualal ehitamise tõttu. Seejuures on võimalike keskkonnamõjude ja keskkonnaprobleemide kaardistamisel arvestatud nii ehitusaegsete mõjudega kui rajatiste ehitusjärgse kasutuselevõtu mõjudega.

Eelhindangu aruandes esitatud teave on keskkonnaeksperti hinnangul piisav selleks, et võimaldada otsustajal teha otsus KSH algatamise osas. Käesolev eelhindangu aruanne sobib tervikuna otsuse aluseks, kuid otsustajal võib olla, lisaks eelhindamise aruandes toodule, veel täiendavat informatsiooni ja kaalutlusluseid, mille põhjal otsus langetada. Seetõttu tuleb käesolevat aruannet käsitleda kui ühte, kuid mitte tingimata ainust, abivahendit vastavas kaalutlusprotsessis.

2 KAVANDATAV TEGEVUS JA SELLE ASUKOHT

2.1 Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kavandatav tegevus toimub Lepatriinu (katastrinumber: 88703:003:0765) ja Kivikadaka (katastrinumber: 88703:003:0143) maaüksustel.

Lepatriinu kinnistu pindalaks on 14714 m², millest 8419 m² on looduslik rohumaa, 789 m² on metsamaa, 3794 m² on õuema ja 1712 m² on muu maa. Kinnistu sihtotstarbeks on elamumaa (100%). Lepatriinu kinnistul asub ehitusregistri andmetel elamu, abihoone (kuur) ja suvila, samuti asub maaüksusel paadikuur, mille seadustamine on eelhindangu koostamise ajal käimas. Elamu, abihoone ja paadikuur asuvad ranna- või kalda ehituskeeluvööndis. Detailplaneeringuga taotletakse ranna- või kalda ehituskeeluvööndi vähendamist 58 m kuni 85 m korduva üleujutusega ala piirist, peale mida paikneksid elamu ja abihoone väljaspool ehituskeeluvööndit, kuid olemasolev paadikuur jääks siiski ehituskeeluvööndisse. Paadikuur asub ühtlasi ka ranna või kalda veekaitsevööndi piiril.

Kivikadaka kinnistu pindalaks on 6930 m², millest 6341 m² on looduslik rohumaa ja 589 m² on muu maa. Kinnistu sihtotstarbeks on elamumaa (100%).¹ Planeeritavad hooned jääksid kavandatava tegevuse korral (ranna- või kalda ehituskeeluvööndi vähendamine 58 m kuni 85 m korduva üleujutusega ala piirist) väljaspoole ranna- või kalda ehituskeeluvööndit.

Kavandatavaks tegevuseks on hoonestatud Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksuste ümberjagamine, mille tegevuse käigus tekiks kolm maaüksust pindaladega 10443 m², 6207 m² ja 5302 m². Kavandatava tegevuse raames tihendatakse kinnistutel olemasolevat hoonestust. Detailplaneeringu käigus ei ole plaanis maaüksuste sihtotstarvet muuta.

Kavandatavate maaüksuste ümbritsevate maade/kruntide iseloomustus on toodud järgnevas tabelis (Tabel 1).

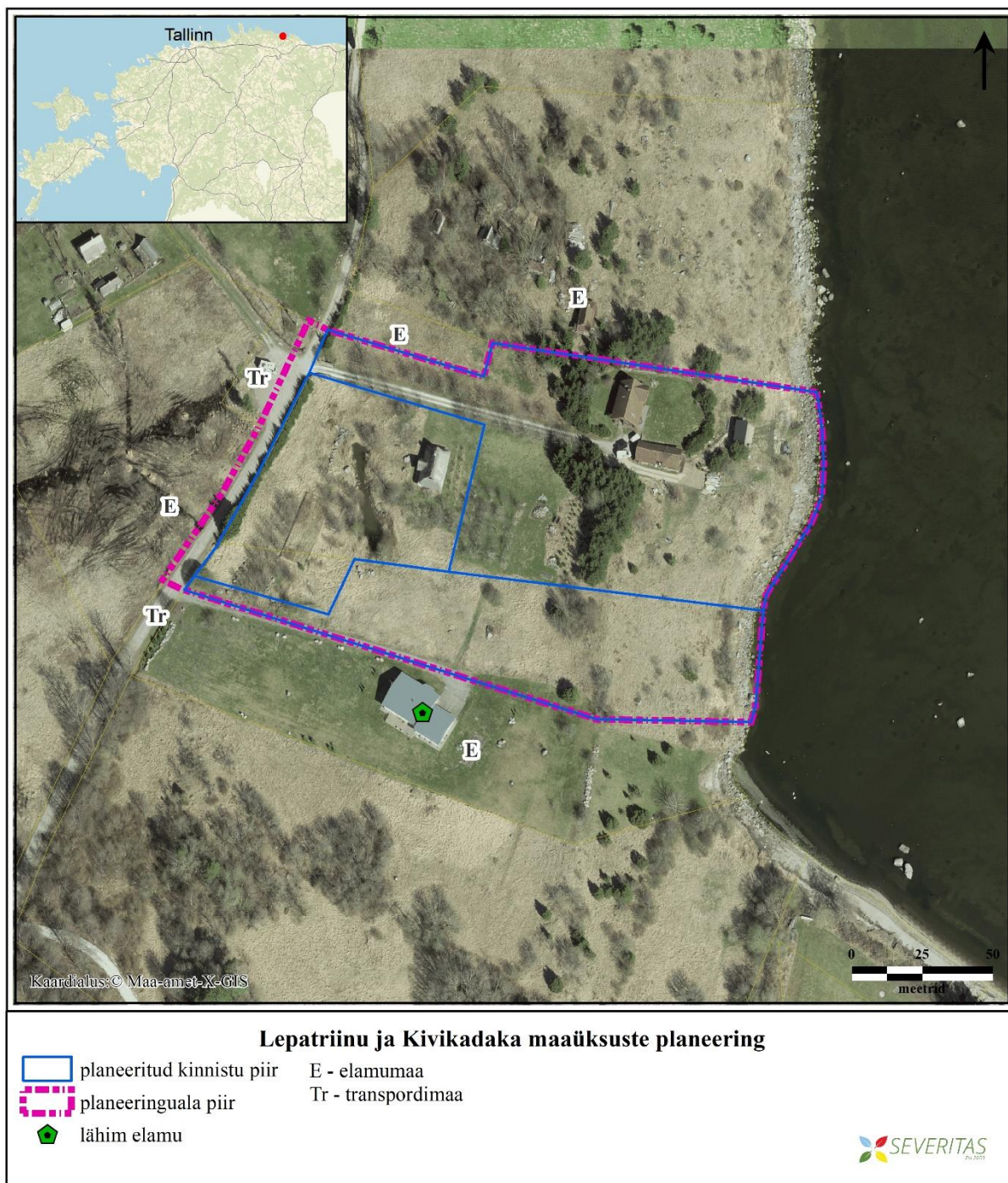
Tabel 1. Kavandatavate maaüksuste ümbritsevate maade iseloomustus²

Katastritunnus	Nimi	Pindala, m ²	Sihtotstarve
88703:003:0144	Kadakamarja	8286	Elamumaa 100%
88701:001:0954	Toolse linnuse tee	4313	Transpordimaa 100%
88703:003:0764	Puraviku	8445	Elamumaa 100%
88703:003:0761	Lohu	5874	Elamumaa 100%
88703:003:1020	Neeme	13855	Elamumaa 100%

Kavandatavad maaüksused piirnevad idast Kunda lahega ning läänest Toolse linnuse teega (Joonis 1).

¹ Maa-ameti kaardiregister, <https://xgis.maaamet.ee>

² Maa-ameti kaardiregister, <https://xgis.maaamet.ee>

Joonis 1. Lepatriinu ja Kivikadaka planeeringuala

2.2 Tegevuse seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

25.10.2021 ühinesid Haljala vald ning Vihula vald uueks Haljala vallaks. Eesti territoriaalse haldusjaotuse seaduse § 141 lg 2³ kohaselt kehtivad ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuste õigusaktid kuni haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Haljala valla õigusaktide kehtestamiseni selle omavalitsuse territooriumil, kus need valdade ühinemiseni kehtisid. Tänapäevani ei ole uus omavalitsusüksus planeeringuid ja arengukavasid uuendanud ning seetõttu on asjakohased endise Vihula valla territooriumil kehtestatud planeeringud ning arengudokumendid. Olulisemad on:

- **Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+** (kehtestatud Riigihalduse ministri poolt 27.02.2019 käskkirjaga nr 1.1-40/30).

Toolse kuulub vastavalt nimetatud maakonnaplaneeringu järgi II tasandi asutuse arengualasse, ning üldsuunad ja -tingimused on järgnevad⁴:

- säilitada olemasolev asustusstruktuur ning hoonestus-struktuur, uute hoonete kavandamisel lähtuda olemasolevast hoonestustihendusest ja –struktuurist (miljöö-väärtuslik hoonestusala);
- kohalikele elanikele turvalise elukeskkonna tagamine ruumilise arengu kavandamise vahenditega eesmärgiga tõsta nende elukvaliteeti ning luua võimalusi uute töökohtade loomiseks;
- ühistranspordiühenduste tihendamine – regulaarsed ühendused oluliste tömbekeskustega (Rakvere, Võsu, Tallinn);
- juurdepääsude tagamine merele, sh sadamakohtadele ja puhkeväärtustega randadele – hoida avatuna olemasolevad või vajadusel rajada täiendavaid juurdepääse;
- väikesadama arendamine rannakalurite tegevuse ning turismimajanduse toetamiseks ja sellega arvestav ruumiline planeerimine – mereühenduste loomine rannikul teiste väikesadamatega;
- puhketegevuse edendamine – puhke- ja virgestusala arendamine ning supelranna korrastamine;
- tehnilise infrastruktuuri väljaehitamine ja toimimise parandamine.

Tuginedes eelnevale, ei saa eeldada, et arendaja planeeriks ehitusüksustele tiheasustust ning rikkuda vastava maakonnaplaneeringu tingimust. Samuti ei saa eeldada, et arendaja mingilgi moel takistaks juurdepääsu merele. Vastavalt saadud informatsioonile vastab planeeritav tegevus Lääne-Viru maakonnaplaneeringule 2030+.

- **Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030+** (vastu võetud Haljala Vallavolikogu 24.04.2019 määrusega nr 60)⁵.

³ RT I 1995, 29, 356 „Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus“. Vastu võetud 22.02.1995 Riigikogu poolt.

⁴ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, <https://maakonnaplaneering.ee>

⁵ Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030+, https://www.riigiteataja.ee/akti/isa/4260/4201/9017/RakvereVVK_m43_lisa1.pdf

Nimetatud arengustrateegia programmis on märgitud olulise perspektiivina looduse ja keskkonna säilitamine tasakaalustatud maakasutuse kaudu. Energiasääst ja keskkonnahoid, sealhulgas jäätmemajandus, on Lääne-Virumaa jaoks olulised teemad.

Eeldatavalt kasutab arendaja arendusprojektis tänapäevaseid energiasäästlikke lahendusi. Koostatava detailplaneeringu eesmärk ja sisu on kooskõlas Lääne-Viru arengustrateegiaga.

- **Vihula valla üldplaneering** (kehtestatud Vihula Vallavolikogu määrusega 13.08.2003 nr 19)⁶.

Käesoleva üldplaneeringuga on reserveeritud maad väikeelamute ehitamiseks. Elamumaade planeerimise üks põhimõtetest on olemasolevate kompaktse struktuuriga külade tihendamine ja laiendamine. Elamumaid on reserveeritud nii olemasolevatesse kompaktsetesse tiheda asustusega rannaküladesse kui ka külade laiendusena. Asustust on tihendatud või laiendatud Käsmu, Vergi, Mustoja, Altja, Natturi, Karepa ja Toolse külas ning Võsu alevikus. Tihendamisel on tähtis, et väljakujunenud asustusstruktuur säiliks ja uued ehitatavad hooned haakuks ümbritsevasse miljöösse.

Teadagi on, et Haljala vallavalitsus on detailplaneeringu algataja ning ehitustingimuste määratleja, seega ei ole põhjust eeldada, et ehitaja/arendaja ei jälgiks otsustaja poolt kehtestatud norme ja piiranguid elamuehitusel. Koostatava detailplaneeringu eesmärk ja sisu on kooskõlas hetkel kehtiva Vihula valla üldplaneeringuga.

⁶ Vihula valla üldplaneering, https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4130/8201/3032/Lisa1_Vihula_valla_YP_seletuskiri.pdf

3 MÕJUTATAV KESKKOND

3.1 Pinnas, mullastik ja maavarad

Maapinna looduslik reljeef planeeritavate maaüksuste piirkonnas on lauge, kõrguste erinevustega kuni 7 m. Pinnakatte paksus planeeringualal on 1-2 m. Kõige ülemiseks pinnakattekihiks (v.a muld) on eriteraline liiv. Muldadeks on leetunud mullad ja gleistunud leetunud huumuslikud leedemullad.⁷

Nimetatud piirkonna geoloogiast annab aimu Lepatriinu maaüksusel asuva puurkaevu nr 15060 geoloogiline läbilõige (vastavalt puurkaevu arvestuskaardile)⁸:

- moreen 1,0-1,0 m;
- tihe savi 64-65 m;
- liivakivi 30-95 m.

Valdavalt on kavandatava tegevuse asukohas olev maastik poollooduslik koos tehiskeskkonna elementidega.

Ehitustööde käigus eemaldatakse, paigutatakse ümber ja planeeritakse pinnast ning asendatakse seda täitepinnasega (liiv, kruus, killustik). Pinnase omadusi ja koostist küll muudetakse, kuid pinnasereostust töö- ja keskkonnoahutuse nõuete järgimisel pole ette näha. Kokkuvõttes, pinnasele olulist negatiivset mõju ei teki.

3.2 Pinna- ja põhjavesi

Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksused asuvad, arvestades maapinnalt esimese aluspõhjalise veekompleksi looduslikku kaitstust, maapinnalt lähtuva potentsiaalse reostuse eest kaitstud alal.⁹(Joonis 2)

Veevõtt hakkaks toimuma Lepatriinu maaüksusel asuva puurkaevu (katastrinumbr: 15060) Kambriumi-Vendi Gdovi põhjaveekogumist. Arvestades kavandatava tegevuse iseloomu, on veevõtt ja reoveeteke nii ehitus - kui kasutusaegsete tegevuste käigus eeldatavalt minimaalsed, peamiselt kaasnevad igapäevase olmetegevusega.

Veemajanduskava kohaselt on Kambriumi-Vendi Gdovi põhjaveekogum koguselisuse poolest heas seisundis. Põhjaveekogum on ohustatud. Veevõtu intensiivistamine võib põhjustada kloriidide sisalduse suurenemist ja halvendada veevarustuse olukorda.

Keemilise seisundi poolest on veekogum samuti heas seisundis. Hinnatavad näitajad vastasid nõuetele 75% seirepunktides. Saasteainete sisaldus ei põhjusta tähelepanuväärset keskkonnariski. Põhjaveekogum on ohustatud, kuna kloriidide läviväärtus ületati kolmes seirekaevus.¹⁰

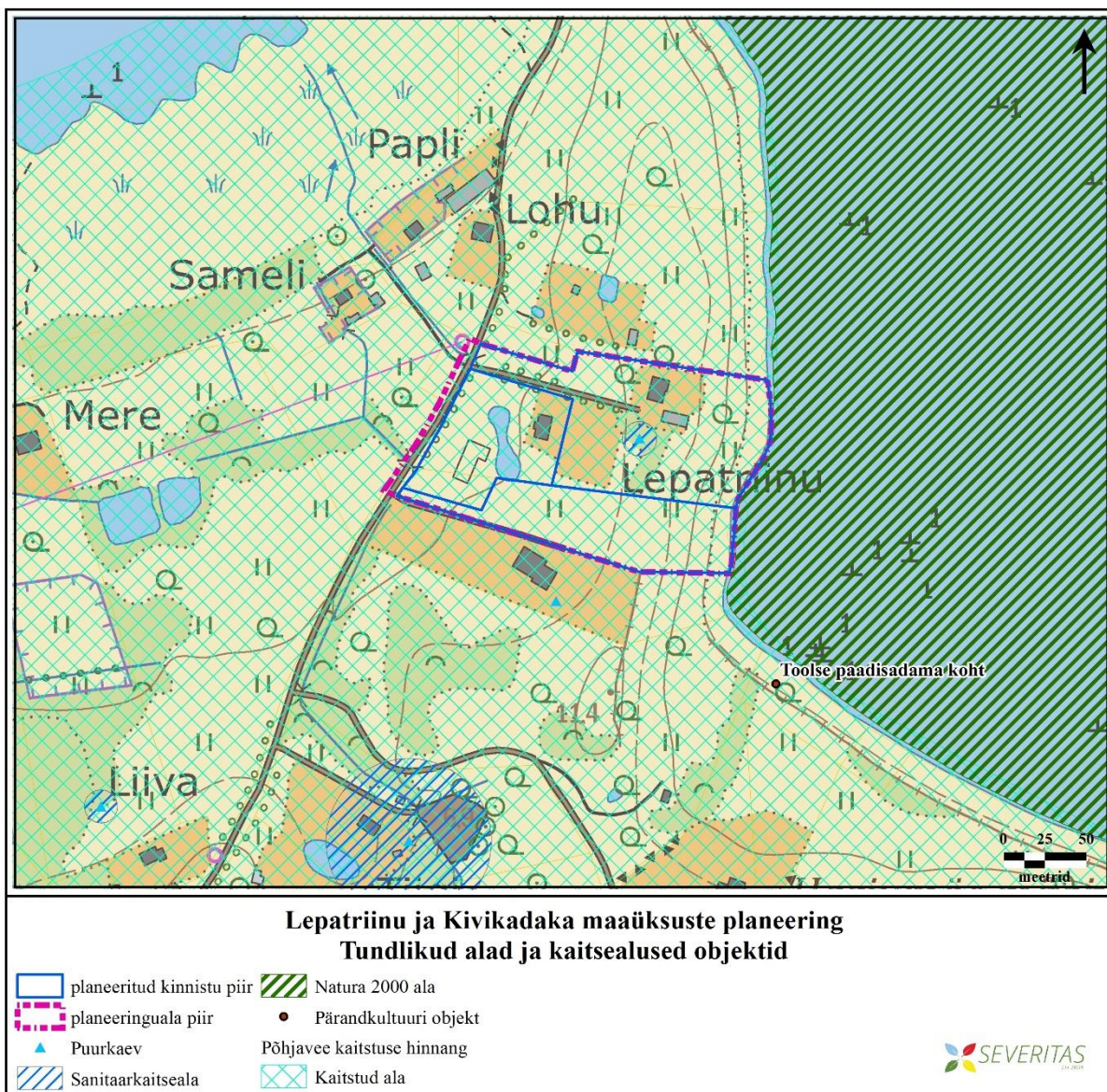
⁷ Maa-ameti kaardiregister, <https://xgis.maaamet.ee>

⁸ Veka. Puurkaevu arvestuskaart, puurkaevu katastrinumbr: 15060

⁹ Maa-ameti kaardiregister, <https://xgis.maaamet.ee>

¹⁰ Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (2015-2021), <https://envir.ee/veemajanduskavad-2015-2021>

Kambriumi-Vendi Gdovi põhjaveekogumi looduslik ressurss on 10675 m³/ööp. Põhjaveevõtt 2017. aastal oli 6625 m³/ööp. Kinnitatud tarbevaru (2018) oli 10430 m³/ööp. Kasutamises olev vaba põhjaveekogu on 3805 m³/ööp.¹¹

Joonis 2. Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksuseid ümbritseva ala iseloomustus

Lepatriinu krundil asub tiik, mis on klassifitseeritud seisuveekoguna ning Kivikadaka kraav, mis on klassifitseeritud vooluveekoguna.

Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksused piirnevad ida suunas Kunda lahega (registrikood: VEE3110000), seetõttu asuvad maaüksused ka ranna või kalda piiranguvoondis (KKR kood: 15072), mis hõlmab endas

¹¹ Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2021-2027, EELNÕU VERSIOON 01.04.2021, <https://envir.ee/veemajanduskavad-2021-2027-eelnou#veemajanduskavade-do>

ranna või kalda piiranguvööndit, ranna või kalda ehituskeeluvööndit ja ranna või kalda veekaitsevööndit.^{12,13}

Vastavalt Looduskaitseaduse § 34 on ranna kaitse eesmärgiks rannal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine¹⁴

Vastavalt Vihula valla üldplaneeringule on Toolse külas ranna- ja kalda ulatuse ning ehituskeeluvööndi vähendamisel keskkonnamõjud väheolulised, kui järgitakse üldplaneeringuga kehtestatud piiranguid ja reegleid¹⁵.

Pole ette näha, et kavandatava tegevuse tagajärjel toimuks negatiivset mõju veekvaliteedile või põhjaveetasemele, kuna ei planeerita saasteainete juhtimist pinnasesse või veekogusse ning põhjavett kasutatakse eeldatavalt väikestes kogustes.

Detailplaneeringu alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääkreostust ning alal ei ole varasemalt toimunud tootmist ega muud keskkonnohtlikku tegevust. Seetõttu ei ole eeldada pinnase- või põhjavee reostust, mis seaks piirangud detailplaneeringu kehtestamisele.

3.3 Looduslik mitmekesisus

Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksustele ei jää kõrgendatud väärtusega või tundlikkusega elupaiku. Samuti ei ole nendel maaüksustel ja otseses lähipiirkonnas looduskaitsealuseid üksikobjekte ega kohaliku kaitse alla võetud objekte. (Joonis 2)

Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksustel ei asu Natura 2000 võrgustiku alasid¹⁶. Planeeringuala piirneb Toolse looduskaitsealaga (KKR kood: KLO1000180). Tegemist on 467,9 ha suuruse looduskaitsealaga, millest maismaa pindala moodustab 207,9 ha ja veeosa 260 ha. Kaitseala on moodustatud Rakvere Rajooni RSN Täitevkomitee 11. detsembri 1978. a otsusega nr 198 «Kohaliku tähtsusega looduskaitse alla kuuluvate parkide, botaaniliste üksikobjektide ja maastiku üksikobjektide nimekirjade muutmise kohta» looduskaitse alla võetud objekti Toolse park tammikuga baasil.

Toolse looduskaitseala kaitse-eesmärk on:

1. Kirde-Eestis ainulaadse soovikutammiku, väärtuslike metsakoosluste, merelinnustikule olulise puhke- ja toitumisala ning kaitsealuste liikide kaitse;
2. EÜ nõukogu direktiivis 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetatud rändlinnuliikide - soopardi ehk pahlsaba-pardi (*Anas acuta*), räakspardi (*Anas strepera*), suurlaukhane (*Anser albifrons*), hallhane ehk roohane (*Anser anser*), rabahane (*Anser fabalis*), kühmnokk-luige (*Cygnus olor*) kaitse;
3. EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - väikesaarte ning laidude (1620), jõgede ja ojade (3260), vanade loodusmetsade (9010*), rusukallete ja jäärakute metsade

¹² RT I 2004, 38, 258, „Looduskaitseadus“. Vastu võetud 21.04.2004 Riigikogu poolt.

¹³ Maa-ameti kaardiregister, <https://xgis.maaamet.ee>

¹⁴ Looduskaitseadus, <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122011013>

¹⁵ Vihula valla üldplaneering, <https://www.haljala.ee>

¹⁶ Keskkonnaregistri avalik teenus, <http://register.keskkonnainfo.ee>

(pangametsade) (9180*) ning II lisa liigi vasakkeermese pisiteo (*Vertigo angustior*) elupaiga kaitse.

Toolse looduskaitsealale kohaldub ka kaitseala piirnaguvöönd - Toolse LKA, Toolse pv. (keskkonnaregistri number: KLO1100627).

Toolse külas on kokku 47 kaitsealuste liikide (I-III kategooriatesse kuuluvate) leiukohtasid, millest I kategooria alla kuulub merikotka (*Haliaeetus albicilla*) leiukoht (KKR kood: KLO9127262).¹⁷

Kuna tegemist on eeldatavalt olemasolevate ehitiste asukohtadega ning planeeritav tegevus hõlmab endas sarnast tegevust, kuid suurendatud mahus, siis eeldatavalt ei suurene mõju kaitstavatele loodusaladele.

Kavandatava tegevuse käigus loomastikule avaldub mõju pole mainimisväärne. Taimestikule avaldub negatiivne mõju sel määral, kui palju olemasolevat taimestikku tuleb ehitus- ja pinnasetööde käigus eemaldada. Läbiv põhimõte tööde teostamisel on taimestiku maksimaalne säilitamine, kuid ehitiste alla jääv taimkate eemaldatakse ning ehitustööde summaarne mõju taimestikule on negatiivne. Kuna antud asukohas asuvad juba elumajad ning maaüksustel puuduvad kõrgendatud loodusliku väärtusega alad ja olulised elupaigad, mis võiks kaasa tuua olulise negatiivse mõju taimestikule või loomastikule, siis negatiivne mõju loomastikule ja taimestikule planeeringu elluviimisel ei ole eeldatavalt oluline.

3.3.1 Natura eelhindamine

Planeeritavad alad, Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksused, ei jää Natura 2000 aladele. Vastavalt Keskkonnaministeeriumi välja antud keskkonnamõju hindamise hinnangu andmise juhendile, tuleb eelhindang anda Natura 2000 alale ka juhul, kui kavandatava tegevuse mõjualasse jääb mõni nimetatud aladest. Võib eeldada, et omavahel piirnevad alad omavad mõju, seega on otsustajal põhjendatud vajadus viia läbi Natura 2000 eelhindamine.

Natura 2000 hindamise juure on oluline, et hinnatakse tõenäoliselt avalduvat ebasoodsat mõju lähtudes üksnes ala kaitse-eesmärkidest. Tegevuse mõjud loetakse oluliseks, kui tegevuse elluviimise tulemusena kaitse-eesmärkide seisund halveneb või tegevuse elluviimise tulemusena ei ole võimalik kaitse-eesmärke saavutada.

3.3.1.1 Informatsioon kavandatava tegevuse kohta ja Natura 2000 alad, mida võidakse mõjutada

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta on esitatud peatükis 2.1. Planeeringuala piirneb idasuunas Natura 2000 alade hulka kuuluva Toolse linnualaga (KKR kood: RAH0000087). Linnuala kattub Toolse looduslaga (KKR kood: RAH0000622). Planeeringuala paiknemine loodusalade suhtes on esitatud eespool oleval joonisel (Joonis 2).

Toolse linnuala (registrikood: RAH0000087, rahvusvaheline kood: EE0060271) – maismaa pindala on 208 ha, veeosa pindala on 259,9 ha ning kogupindala on 467,9 ha. Lisaks osalikselt Toolse külale hõlmab linnuala ka Lääne-Virumaa Viru-Nigula valla Kunda linna ja Lääne-Virumaa Viru-Nigula valla Ojaküla küla.

Liigid, mille isendite elupaiku Toolse linnualaga kaitstakse, on soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani e roohani (*Anser anser*), rabahani (*Anser fabalis*) ja külmnökk-luik (*Cygnus olor*).

¹⁷ Keskkonnaportaali, <https://keskkonnaportaali.ee/register/>

Toolse loodusala (registrikood: RAH0000622, rahvusvaheline kood: EE0060271) kattub Toolse linnualaga.

Toolse loodusala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide: veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lahed (1160), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), eelluited (2110), vanad looduspõõsad (*9010) ning rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180) ja lisas II nimetatud liikide: vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*) ja jõesilm (*Lampetra fluviatilis*) - kaitse.¹⁸

3.3.1.2 Kas projekt või kava on ala kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik

Detailplaneeringuga kavandatud tegevus ei ole seotud Natura-alade kaitse korraldamisega.

3.3.1.3 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-alale

Natura 2000 alade juures on oluline ala terviklikkuse säilitamine. Ala terviklikkuse ehk sidususe all mõistetakse eelkõige ala ökoloogiliste funktsioonide (liigisestest ja -vahelistest suhetest, toiduahelast jt funktsioonidest) toimimist viisil, mis tagab pikas perspektiivis liigi isendite piisava arvukuse neile sobivates elupaikades ning elupaigatüüpide normaalse suksessiooni, vastupidamise välisele mõjudele ja jätkuva uuendamise. Loodusliku elupaigatüübi seisund loetakse soodsaks, kui selle looduslik levila ja alad, mida elupaik oma levilapiires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ja selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimivad ka tulevikus ning elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus.

Mõju prognoosimisel lähtutakse põhimõttest, et keelatud on nende elupaigatüüpide hävitamine ja kahjustamine, samuti nende kaitstavate liikide oluline häirimine, mille kaitseks on loodusala moodustatud, samuti tegevus, mis seab ohtu nende elupaigatüüpide ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Põhiline häiring ja mõju, mis detailplaneeringus toodud elamute rajamisega kaasneb, on kirjeldatud käesoleva eelhindangu teistes punktides (ehitustegevuse ja kasutamisega seotud jäätmete, müra jm). Kavandatava tegevusega ei kaasne elupaigatüüpide pindala muutmist, killustamist, isoleerimist, hävimist ega pöördumatut muutmist, samuti negatiivset mõju ala terviklikkusele, sh struktuurile ja funktsioneerimisele. Kavandatava tegevusega ei kaasne loodusala kaitse-eesmärgiks olevate liikide arvukuse ja asustatuse vähenemist ega häirimist suurenemist, samuti liikide liikumis- ja rändeteede killustamist ega isoleerimist. Kuna detailplaneeringu alal Natura-alasid ei asu, siis ei hõivata detailplaneeringu realiseerumisel uusi Natura-alade hulka kuuluvaid looduslikke elupaiku, seega ei ole Natura ala terviklikkuse säilitamisele mõju ette näha.

3.3.1.4 Natura eelhindamise tulemused ja järelus

Planeeringu elluviimine ei kahjusta eeldatavalt kaitsealuseid liike ega loodusala/linnuala kaitse-eesmärke. Kaitstavad elupaigatüübid Natura 2000 alal ei ole kavandatavast tegevusest otseselt mõjutatud, kuna detailplaneeringuga kavandatud elamukruntide ehitustegevus jääb Natura alast piisavalt kaugemale, selleks et kaasneksid olulised mõjud kaitstavatele liikidele ja elupaigatüüpidele, puudub nende killustamise oht. Kaasnev mõju maastikule ja taimestikule/loomastikule jääb alale, mis ei kuulu Natura-alade hulka ning seisneb vaid lokaalses hoonestusala ja infrastruktuuri aluse maa taimekoosluse hävimises või võimalikus kahjustamises ehitustööde käigus.

Teadaolevalt ei ole planeeringuala lähistel kavandatud suuremaid arendusi ega teisi potentsiaalse keskkonnamõjuga tegevusi, millega koosmõju oleks käesoleval juhul asjakohane eraldi hinnata. Kuna

¹⁸ Keskkonnaagentuuri infoleht, <https://eelis.ee>

piirkonnas asub elamuid, on teoreetiliselt küll võimalik ala kasutuskooormuse mõningane kumulatiivne suurenemine, aga arvestades kavandatava tegevuse iseloomu ning senise maakasutuse intensiivsust, ei ole käesoleva planeeringu realiseerumisel põhjust eeldada olulise kumulatiivse mõju ilmnemist.

Võib järeldada, et detailplaneeringuga kavandatava tegevuse elluviimine tõenäoliselt ei mõjuta oluliselt Natura 2000 ala ja mõju Natura-ala kaitse-eesmärkidele puudub täielikult.

3.4 Kultuurimälestised ja pärandkultuuriobjektid

Kavandatavatele territooriumitele kultuurimälestisi ega pärandkultuuriobjekte ei jää. Lähim kultuurimälestis asub 350 m kaugusel põhjasuunas ning selleks on Toolse linnuse varemed (registrinumber: 15951). (Joonis 2)

Lepatriinu ja Kivikadaka kinnistute ümbruses asub mitu pärandkultuuriobjekti. Lähim nendest on Kivikadaka krundipiirist 100 m kaugusel asuv Toolse paadisadama koht (registreerimisnumber: 887:VLG:013) ning 350 kuni 450 meetri kaugusel, Toolse linnuse varemete vahetus läheduses asuvad Toolse kõrts (registreerimisnumber: 887:KOR:007), Toolse kalasadama koht (registreerimisnumber: 887:VLG:012) ning Hundiauk (registreerimisnumber: 887:KON:037).^{19,20}

Pole ette näha, et kavandatava tegevuse tagajärjel toimuks negatiivset mõju kultuurimälestistele või pärandkultuuriobjektidele, kuna muinsuskaitseobjektide kaitsevööndid planeeringualale ei ulatu. Otsene mõju kultuuriväärtustele detailplaneeringu realiseerimisel puudub.

3.5 Sotsiaalmajanduslik keskkond

Lepatriinu ja Kivikadaka maaüksused asuvad Toolse külas Haljala vallas Lääne-Virumaal.

Planeeringuala jääb lähimast elumajast elumumaal (Kadakamarja elumumaa, katastrinumber: 88703:003:0144) umbes 6 m kaugusele. Kaugemad elumajad asuvad planerringualast rohkem kui 60 m kaugusele.

Kavandatavate kruntide juurest möödub Toolse linnuse tee (tee number: 8870161). Lepatriinu ja Kivikadaka arendustega ei ole ette näha, et omaks olulist mõju turistide liikumisele Toolse linnuse varemete juurde või eelnevas punktis kirjeldatud pärandkultuuri objektidele.

Planeeritavate tegevuste käigus tehtavate ehitus- ja pinnasetöödega võib kaasneda mõju sotsiaalsele keskkonnale seoses tekkiva müra, jäätmetekke, õhusaaste ja objekti teenindava transpordi koormusega. Ehitusprotsessiga kaasnev transpordi-koormuse tõus on eeldatavalt lühiajaline ja väike, seega negatiivne mõju sotsiaalsele keskkonnale ei ole eeldatavasti oluline. Puudub eeldatavalt mõju sotsiaalmajanduslikule keskkonnale eeldatavalt ka pärast planeeringus kavandatu elluviimist.

3.6 Tehnogeensed objektid ja transpordikoormus

Lepatriinu ja Kivikadaka kruntidele ligipääs on tagatud Toolse linnuse teega (tee number: 8870161) ning mille tee tüüp teeregistri järgi on tee ning tee jaotus kohaliku tähtsusega tee. Tee pikkus on 1,045

¹⁹ Maa-ameti kaardiregister, <https://xgis.maaamet.ee>

²⁰ Kultuurimälestiste riiklik register, <https://register.muinas.ee/>

km, planeeritavad krundid asuvad tee keskosas 105 meetrisel lõigul. Liiklussagedust antud teel mõõdetud ei ole, seega võib eeldada, et koormus sellel teel on väheoluline ning samuti ei saa eeldada, et Lepatriinu ja Kivikadaka kruntide arendusega tee liiklussagedus oluliselt tõuseks. Küll aga võib eeldada, et ehitustegevuse käigus, seoses ehitusmasinate ja asjaomaste isikute liiklemisega Toolse linnuse teel, tõuseb liiklussagedus lühiajaliselt. Normaalne liiklussagedus taastub ehitatavate objektide valmimisel.

Maaparandussüsteeme planeeritavatele maaüksustele ei jää.

4 KAVANDATAVA TEGEVUSEGA KAASNEVAD TAGAJÄRJED

4.1 Ressursside kasutus, sealhulgas loodusvarade kasutamine

Kavandatava tegevusega kaasneb muuhulgas ka ehitustegevus ning mistahes ehitustegevusega tarbitakse loodusvarasid. Tulenevalt planeeritud tegevuse iseloomust ja kavandatava ehituse mahtudest, on vastav ressursitarve mõõdukas, s.t ehituseks ning kavandatava tegevuse elluviimisjärgselt vajalikust ressursitarbest ei tulene eeldatavalt olulist keskkonnamõju.

4.2 Tegevuse energiakasutus

Ehitustegevusaegne energiakasutus on seotud erinevate mehhanismide ja tööriistade kasutamisega ning on võrreldav teiste sarnaste ehitustöödega. Arvestades, et elektri ja kütuste kasutamine on majanduslik kulu, võib eeldada, et neid kasutatakse võimalikult otstarbekalt.

4.3 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Ehitustegevusega kaasneb ehitusjäätmete teke. Antud planeeringu puhul pole oodata jäätmeteket mahus, mis võiks ületada piirkonna keskkonnataluvust. Ehitusjäätmete valdaja peab rakendama kõiki tehnoloogilisi võimalusi ehitusjäätmete liigiti kogumiseks tekkekohas, korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle vastavat keskkonnaluba (jäätmete käitlemiseks või kompleksluba) omavale isikule ning rakendama kõiki võimalusi ehitusjäätmete taaskasutamiseks. Jäätmete käitlemise korraldamisel lähtutakse jäätmeseadusest ja kehtivast omavalitsuse jäätmehoolduseeskirja nõuetest.

Samuti kaasneb jäätmete (eeskätt olmejäätmete) teke elamute kasutusperioodil, kuid nende jäätmete kogused on väikesed ja eeldatav mõju eeldatavalt ebaoluline.

Vastavalt Haljala valla jäätmekavale aastateks 2021-2026²¹ moodustub kaks jäätmeveo piirkonda (Vihula piirkond ja Haljala piirkond), kus jäätmeveoga on hõlmatud ainult segaolmejäätmed. Jäätmeveo piirkondades on korraldatud jäätmeveoga liitumine kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik. Kontsessioonilepingud on Vihula piirkonnas sõlmitud Eesti Keskkonnateenused AS-ga perioodiks 01.08.2017 – 31.07.2022 ning Haljala piirkonnas Ragn-Sells AS-ga perioodiks 01.09.2017 – 31.08.2022. Ehituse ajal tekib ehitusprahti, mis eeldatavalt veetakse vastava teenusepakkuja poolt jäätmejaama. On eeldada, et hiljem kohaldub kohustus liituda kohustusliku jäätmeveo programmiga.

Juhul kui jäätmekäitus korraldatakse vastavalt jäätmeseadusele ja jäätmehoolduseeskirjale, ei ole oodata sellest tulenevat olulist keskkonnamõju.

4.4 Müratase, vibratsioon, valgushäiring, soojus- ja kiirgushäiring

Lepatriinu ja Kivikadaka asukohas määrab mürataseme suuresti teedevõrk. Peamine on transpordimüra, oluline olme- või tööstusmüra piirkonnas puudub. Soovitav on kavandada tehnoseadmeid, arvestades nende müratasemeid ehk kasutada kaasaegseid ja vaiksemalt töötavaid seadmeid. Kinnistuga piirneva tee liikluskoormust ei ole mõõdetud, kuid arvestada võib suhteliselt madala koormuse ja müratasemega.

²¹ Haljala valla jäätmekava aastateks 2021-2026, <https://www.haljala.ee>

Vibratsiooni teke on eeldatavalt ainult ehitusperioodil ja on mööduv. Teataval määral on vibratsiooni allikaks transport.

Mõningane valgusreostus võib tekkida pimedal ajal territooriumi valgustusest. Keskkonnas valgusreostuse vähendamiseks peaks valima keskkonnaga sobivad valgusallikad, kasutada valgusallikate nutikat juhtimist ja vältida valgustamist kohtadest ja ajal, kui valgustust ei vajata. Kinnistute valgus(reostus) võib tinglikult suurened, kuid elamute valgustust ei saa pidada negatiivseks keskkonnamõjaks.

Planeeritaval alal ei ole eeldatavalt ette näha välisõhu saastetaseme tõusu, soojuse ja kiirguse eraldumist ega ka lõhnahäiringut, kuna kruntidele planeeritakse rajada elumaju/suvilaid.

4.5 Avariilukordade võimalikkusest

Planeeringualale ei ole kavandatud keskkonnaohtlikke rajatise ega tegevusi. Samuti ei ole planeeritud keskkonnaohtlike ainete transporti. Avariilukrrad võivad tekkida eelkõige ehitustegevuse ajal. Ehituspraktika näitab, et enamasti on tööõnnetuste põhjuseks elementaarsete ohutusnõuete eiramine. Ennetav tegelemine nimetatud põhjustega tagab lõpptulemusena avariilukordade riski vähendamise.

5 KOKKUVÕTE

Käesolevas KSH eelhindangus käsitleti Haljala vallas, Toolse külas, Lepatriinu ja Kivikadaka kinnistutel planeeritavate tegevuste keskkonnamõjusid. Nimetatud maaüksustele kehtib Vihula valla üldplaneering, antud detailplaneeringuga ei muudeta maakasutuse juhtotstarvet. Kavandatava tegevusega planeeritakse kahe hoonestatud kinnitus ümberkruntimine, mille tagajärjel tekib kolm kinnistut.

Arvestades kavandatud tegevust, mahtu ja iseloomu, ei saa eeldada detailplaneeringu elluviimisel ja rajatiste sihipärase kasutamisega seonduvat olulist keskkonnamõju. Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine ei ole vajalik järgnevatel põhjustel:

- planeeringuala asub Toolse looduskaitse- ja linnuala kõrval, kuid planeeritavad tegevused ei ole vastuolus kaitse-eesmärkidega ega ohusta eeldatavalt kaitsealade olemasolevat seisundit;
- detailplaneeringu realiseerimisega ei saa teadaoleva info puhul eeldada, et tekiks oluline keskkonnamõju pinnasele ja mullastikule;
- planeeritavate tegevustega ei rikuta looduslikku mitmekesisust, kuna planeeringualale ei jää kõrgendatud väärtuse või tundlikkusega elupaiku ning seetõttu ei teki olulist keskkonnamõju;
- lähtudes käesoleva eelhindangu punktist 3.4, saab eeldada, et tegevustega ei ohustata kultuurimälestist ja pärandkultuuriobjekte;
- sotsiaalmajanduslikule keskkonnale ei ole ette näha mõju suurenemist võrreldes praeguse olukorraga, ligipääs linnuse varemetele jääb ning samuti muudele kultuurimälestistele ning pärandkultuuri objektidele;
- tehnogeensed objektid ja transpordikoormus ei oma olulist mõju, kuna maaparanduslikke objekte planeeritaval alal ei asu ning samuti on transpordikoormuse tõusu oodata ainult ehitustegevuse ajal;
- müratase tõus ei oma olulist mõju keskkonnale, müratõus on eeldatavalt suurem hetkel valitsevast olukorrast ainult ehitustegevuse ajal. Samuti puudub piirkonnas olme- ja tööstusmüra;
- avariiohtlike olukordade esinemise tõenäosus on väike, kuna ei kavandata keskkonnaohtlikke tegevusi, ei toimu ohtlike ainete transporti;
- kavandatavatest kruntidest kaks asuvad osaliselt ranna- või kalda ehituskeeluvööndis. Planeeritavad hooned jääksid kavandatava tegevuse korral (ranna- või kalda ehituskeeluvööndi vähendamine 58 m kuni 85 m korduva üleujutusega ala piirist) väljaspoole ranna- või kalda ehituskeeluvööndit (v.a olemasolev paadikuur). Detailplaneeringu elluviimine kavandataval kujul ei kujuta eeldatavalt olulist täiendavat negatiivset mõju keskkonnale. Igal juhul tuleks ehitamisel eelistada võimalusel olemasolevaid vundamendipiire.